

Klinik für Gynäkologie

Direktor: Prof. Dr. med. Dr. h.c. Jalid Sehouli

Ambulante Spezialfachärztliche Versorgung (ASV)

Gynäkologische Tumore

Teamleitung: Priv.-Doz. Dr. Jacek Grabowski

☎ : + 49 30 / 450-664104

FAX: + 49 30 / 450-564902

Berlin, dnia 25.11.2024

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Marta Kuśnierzak pt. „Ocena zmian stanu odżywienia i sposobu żywienia u pacjentek w trakcie chemioterapii z powodu raka jajnika”

(promotor dr hab. n. med. Marcin Mardas)

- wydana zgodnie z pismem z dnia 22.10.2024 – Przewodniczącego Rady

Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu na podstawie Rozporządzenia Ministra

Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 roku.

Stan odżywienia pacjentów z chorobami nowotworowymi oraz jego wpływ na wyniki leczenia jak również prognoze stanowi obecnie jeden z najbardziej interesujących zagadnień w onkologii. Współistniejący

Ambulante Spezialfachärztliche Versorgung (ASV)

Teamleitung: PD Dr. Jacek Grabowski

Kernteam:

Prof. Dr. med. J. Sehouli
Prof. Dr. med. M.Z. Muallem
Prof. Dr. med. K. Pietzner
PD Dr. R. Chekerov
Dr. med. C. Beteta
Dr. med. E. Delarue
Dr. med. A. Dückelmann
Dr. med. K. Rieger
PD Dr. med. S. Zschaecck
Dr. med. M. Beck
Dr. med. G. Kalinauskaitė
Dr. med. F. Mehrhof

E-Mail-Kontakt:
asv.gyn@charite.de

Gynäkologisches Tumorzentrum im
Charité Comprehensive Cancer Center
(CCCC)

Europäisches Kompetenzzentrum
für Eierstockkrebs (EKZE)
Tel. 030 / 450-564 052

Online-Tumorkonferenz
Tel. 030 / 450-564 403
www.online-tumorkonferenz.de

Ärzte- und Patientinnen-Hotline
(24 Stunden)
Tel. 030 / 450-664 600

Studien-Newsletter für Patientinnen:
http://frauenklinik-cvk.charite.de/patientinnen/infomaterial_anfordern/

7

stan niedożywienia wiążący się z rozwojem choroby jest jednym z istotnych czynników mających wpływ na przebieg oraz wyniki leczenia (operacyjnego, radioterapii jak również chemioterapii oraz terapii celowanych). Ogromnym wyzwaniem jest nie tylko odpowiednio wczesne wykrycie stanu niedożywienia, ale przede wszystkim wdrożenie środków zapobiegawczych oraz terapeutycznych. Niedożywienie u pacjentów onkologicznych wiąże się nie tylko z gorszymi wynikami leczenia, jakości życia, ale przede wszystkim z niekorzystnym rokowaniem. Jednakże, póki co próżno szukać ustandaryzowanych procedur dopasowanych do poszczególnych jednostek chorobowych.

Z tego względu temat podjęty w obecnej pracy doktorskiej jest nie tylko nowatorski, ale również podejmuje problem konkretnej jednostki chorobowej. Ponadto, chciałbym ponownie podkreślić, iż jest to temat bardzo aktualny i istotny w onkologii.

Przedstawiona rozprawa doktorska liczy 109 stron manuskryptu, który został starannie przygotowany. Praca posiada układ klasyczny: Wstęp, Cele pracy, Materiał i metody, Wyniki badań, Dyskusja, Wnioski, Streszczenie (w języku polskim i angielskim), spis tabel i rycin, załączniki oraz piśmiennictwo.

Dysertacja jest dobrze zaplanowana oraz prawidłowo przeprowadzona metodycznie. Użyte w tekście skróty zostały wyjaśnione i zebrane w specjalnie utworzonym „wykazie skrótów”, co ułatwia percepcję czytanego tekstu.

Ocena merytoryczna

1. Wstęp

W tej części rozprawy doktorskiej Doktorantka w bardzo systematyczny oraz przyjazny dla czytelnika sposób przedstawiła kliniczne, epidemiologiczne, etiologiczne oraz prognostyczne aspekty raka jajnika. Bardzo czytelne oraz pomocne są zastosowane ryciny oraz tabele. W kolejnych podrozdziałach Autorka przybliżyła diagnostykę, klasyfikację

kliniczną oraz metody leczenia raka jajnika. Doktorantka dokonała bardzo istotnego z klinicznego punktu widzenia opisu możliwości terapeutycznych uwzględniając interdyscyplinarne metody leczenia (leczenie chirurgiczne oraz systemowe). Szczególnie godne uwagi są przytoczone przez Doktorantkę wyniki aktualnych badań klinicznych oraz najnowszych publikacji dotyczących raka jajnika potwierdzające tym samym bardzo dogłębną znajomość podjętej tematyki.

Ponadto we wstępie w bardzo ustrukturyzowany oraz szczegółowy sposób została zaprezentowana problematyka stanu odżywienia w odniesieniu do pacjentek z rakiem jajnika. W tym podrozdziale zostały opisane metody wczesnego wykrywania, klasyfikacja, jak również badania służące ocenie stanu odżywienia (m.in. bioimpedancja, badania antropometryczne oraz biochemiczne) ze szczególnym uwzględnieniem sarkopenii. Doktorantka przedstawia możliwości wpływu masy mięśniowej na leczenie oraz jego efekty. Pani Marta Kuśnierczak przytacza wyniki kilku aktualnych prac naukowych wraz z krytyczną analizą cytowanych wyników.

2. Założenia i cel pracy

Założenia i cele pracy zostały prawidłowo sformułowane. Podjęta problematyka badawcza jest bardzo aktualna oraz wpisuje się w jeden z głównych nurtów współczesnej onkologii. W szczególności temat oceny masy mięśniowej oraz jej wpływu na wyniki leczenia oraz prognoze pacjentek jest bardzo perspektywiczny i nowatorski w leczeniu chorób nowotworowych.

3. Materiał i metody, Analiza statystyczna, Zgoda Komisji Bioetycznej

Recenzowaną dysertację można uplasować w ważnym nurcie badań w dziedzinie onkologii. W tym rozdziale autorka zamieściła informacje dotyczące badanej populacji oraz zastosowanych metod badawczych. Ponadto opisane zostały w sposób bardzo klarowny kryteria włączenia oraz metody leczenia. Badania wykonywane w trakcie projektu badawczego zostały przedstawione w formie tabelarycznej oraz opisowo. Bardzo ciekawe oraz jednocześnie bardzo pomocne w zrozumieniu metody są zastosowane zdjęcia badań obrazowych z oceną dystrybucji masy mięśniowej. W dalszym podrozdziale Autorka opisała bardzo dokładnie ocenę progresji choroby, ponownie wspomagając tę część pracy umieszczeniem zdjęć radiologicznych, świadcząc o ogromnym zaangażowaniu, ilości pracy oraz przede wszystkim zrozumieniu zagadnienia Doktorantki na wszystkich etapach dysertacji. W rozdziale nie został pominięty opis metod statystycznych. Badanie uzyskało zgodę Komisji Bioetycznej.

Reasumując, Autorka wykazała się wyjątkowo dobrą znajomością metodyki badań, co jest nie lada wyzwaniem. Zarówno teoretyczny opis metodyki badawczej, jak i przede wszystkim ich poprawne przygotowanie i opracowanie są jedną z największych zalet przedłożonej mi do recenzji dysertacji doktorskiej. Wszystkie zastosowane metody, choć nie zawsze łatwe w praktycznym wykorzystaniu w procesie badawczym, zostały dobrane poprawnie oraz zapewniły realizację zakładanych celów.

4. Wyniki

Wyniki badań zostały przedstawione w sposób bardzo staranny i przejrzysty. Autorka w sposób logiczny oraz uporządkowany przedstawiła wyniki, które pozwalają na realizację postawionych celów. Począwszy od dokładnego opisu charakterystyki pacjentów wspomaganego zastosowaniem formy tabelarycznej, poprzez analizę parametrów

laboratoryjnych, ocenę zmian składu ciała oraz ich wpływu na wyniki leczenia, strukturę tego rozdziału można ocenić jako prawidłową oraz spełniającą normy publikacji naukowych. Na szczególną uwagę zasługują zastosowane ryciny z krzywymi przeżycia, dzięki którym percepcja osiągniętych wyników jest jeszcze lepsza. Uzyskane wyniki stanowią bardzo cenną z punktu widzenia klinicznego wartość, która potencjalnie może być uwzględniona w ramach decyzji dotyczącej wskazań do leczenia pacjentek z rakiem jajnika. Wyniki badań pokazują znaczące zmiany w składzie ciała pacjentów uwzględniające różne metody ich pomiaru w trakcie leczenia. Wyjątkowo interesujące są różnice w czasie wolnym od progresji choroby ze względu na stan odżywienia pacjenta. Autorka ukazuje ogromną potrzebę identyfikacji niedożywionych pacjentek z rakiem jajnika, które mają niestety znacząco gorsze rokowanie. Przedstawione wyniki stanowią bardzo wartościowy materiał nie tylko wystarczający na publikacje w renomowanym czasopiśmie, ale również będący doskonałą podstawą dla dalszych projektów w innych chorobach onkologicznych.

5. Dyskusja

W tym rozdziale autorka dokonała bardzo wnikliwej oraz krytycznej analizy uzyskanych wyników odnosząc się do dostępnej literatury międzynarodowej. Autorka w wyczerpujący sposób omawia rezultaty własnych badań, przy równocześnie bardzo biegłej znajomości oraz refleksji aktualnych doniesień w tej tematyce. Przedstawione i przedyskutowane wyniki pracy mają bez wątpienia wartość poznawczą, jednakże w szczególności wartość praktyczną. Wykorzystanie przedstawionych przez Doktorantkę metod pomiaru mogłoby w łatwy sposób pomóc w identyfikacji pacjentów o zwiększonym ryzyku i gorszym rokowaniu. Wprowadzenie tego typu badań przesiewowych na poziomie szpitalnym/oddziału byłoby kluczowym elementem w opiece nad pacjentami onkologicznymi, nie tylko tych z rakiem jajnika.

6. Wnioski

Wnioski zostały przedstawione w liczbie czterech w punktach oraz są sformułowane poprawnie i odzwierciedlają uzyskane wyniki. Po lekturze rozprawy, jestem przekonany, że zakładane cele zostały osiągnięte przez Doktorantkę.

7. Streszczenia

Streszczenia w języku polskim i angielskim zostały napisane poprawnie, uwzględniając najważniejsze informacje. Jednakże, skrócenie ich do jednej strony A4 byłoby godne rozważenia.

8. Spis tabel i rycin; Załączniki

Spis tabel i rycin oraz rozdział Załączniki zostały wykonane poprawnie.

9. Piśmiennictwo

Doktorantka wykorzystwała 161 naukowych pozycji bibliograficznych zacytowanych zgodnie z kolejnością pojawiania się w tekście. W literaturze naukowej większość to publikacje międzynarodowe, co świadczy o umiejętności wykorzystania przez Autorkę rozprawy bogatej literatury przedmiotu. Pod względem jakościowym literatura jest dobrana prawidłowo, ponadto jest zróżnicowana i aktualna. Na podkreślenie zasługuje umiejętność

wykorzystywania najnowszej literatury przedmiotu i liczne odwołania do najnowszych badań światowych w podjętej tematyce.

PODSUMOWANIE I WNIOSEK

Rozprawa doktorska Pani Marty Kusnierczak spełnia kryteria stawiane dysertacji doktorskiej. Przedłożona mi do recenzji praca jest opracowaniem, które należy ocenić zdecydowanie pozytywnie. Stanowi ona dowód biegłej orientacji Autorki w projektowaniu i przeprowadzaniu badań, analizy danych i konstruowania wniosków.

Autorka wyraźnie określiła ograniczenia badawcze, jakie związane są z przeprowadzonym procesem badawczym w zakresie wnioskowania, jak i określiła kierunki dalszych badań w tej tematyce, co niewątpliwie świadczy o jej dojrzałości naukowej.

Na podstawie dokonanej powyżej, pozytywnej oceny, zwracam się z wnioskiem o dopuszczenie Pani Marty Kusnierczak do dalszych etapów postępowania w przewodzie doktorskim.

Priv.-Doz. Dr. Jacek Grabowski